

Dosežki na področju uporabe nanotehnologije v realni praksi industrije

HELIOS GROUP

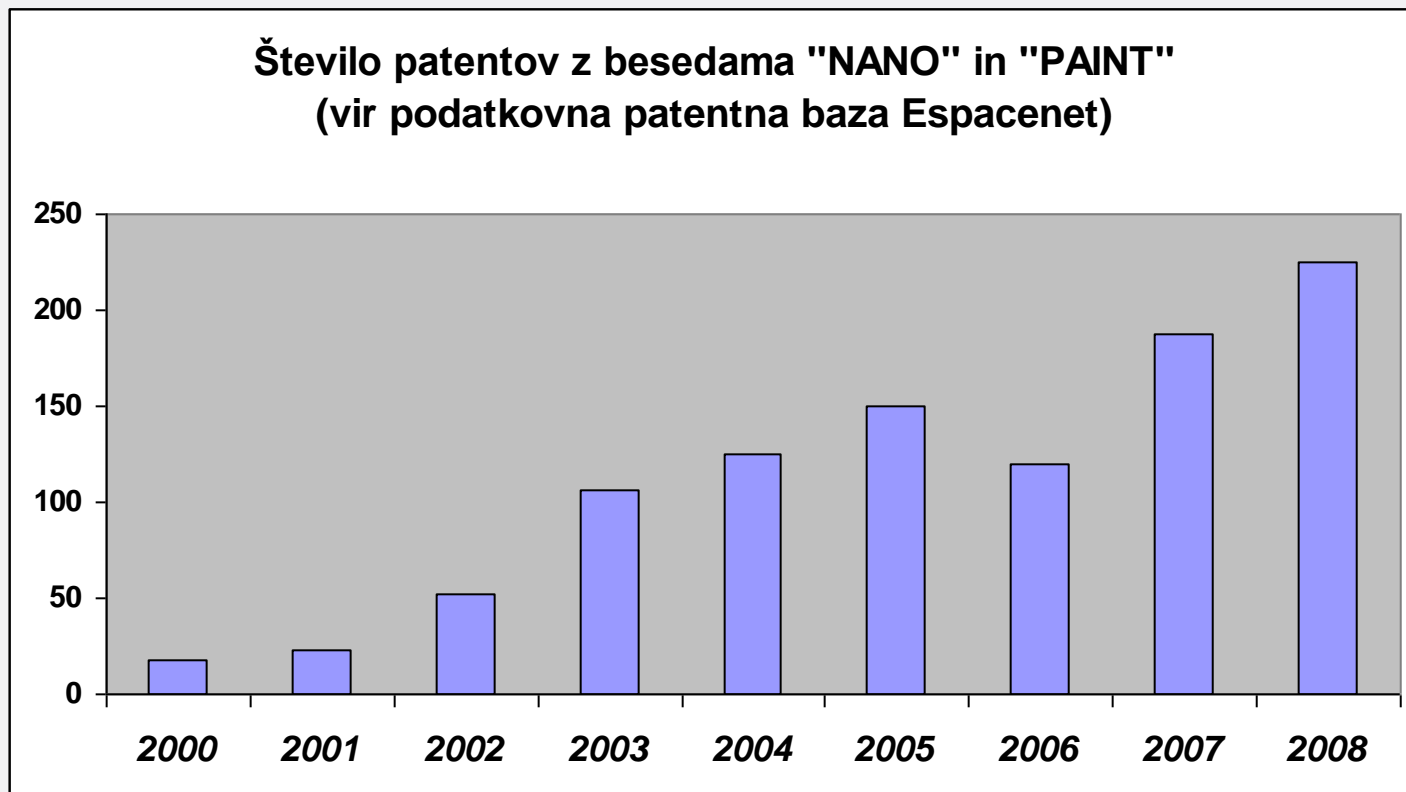
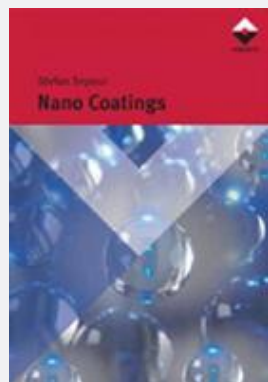

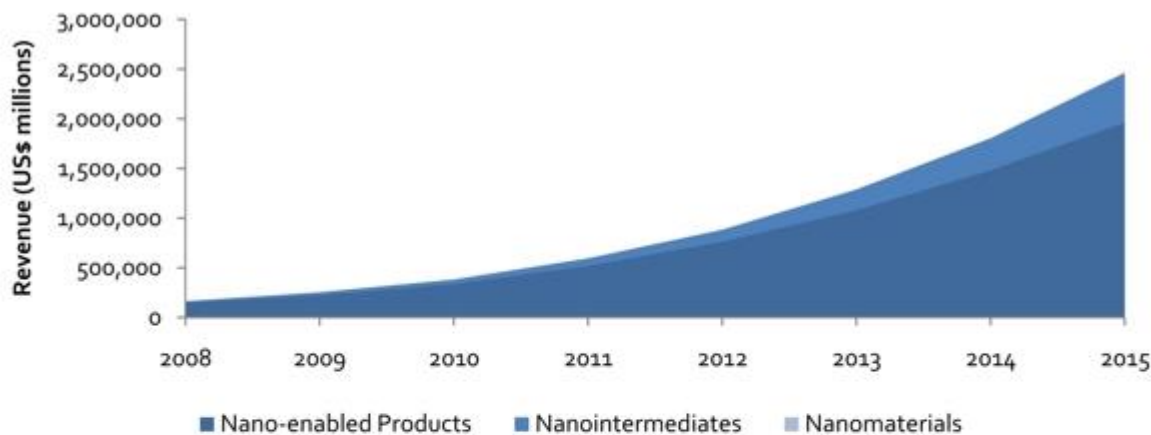
dr. Bogdan ZNOJ

Vodja oddelka Nove tehnologije / CENTRALNI RAZVOJ skupine Helios

Ljubljana, 08.04. 2010

	Nano-orodja, oprema, logistika	Elektronika & polprevodniki	Računalništvo, IT & telefonija	Aeronavtika	Avtomobilska industrija	Kemikalije & proizvodnja
Nanotehnoški izdelki						
POLPREVODNIKI, NANOŽICE, LITOGRAFIJA, TISKANJE	X	X	X	X	X	X
PREMAZI IN BARVE	X	X	X	X	X	X
NANOSTRUKTURIRANI DELCI IN ŽICE	X	X	X	X	X	X
ZDRAVILA, DIAGNOSTIKA IN VSADKI	X	X	X			X
NANOFLUIDI IN DRUGI INŽENIRSKI MATERIALI	X	X	X			
KATALIZATORJI, BATERIJE, GORIVNE CELICE IN FILTRACIJA	X				X	X
OKOLJE-SENZORJI	X	X		X	X	X
OBRAMBA, VARNOST	X	X		X	X	
ELEKTRONSKE ENOTE, OPTIKA IN DISPLEJI	X	X	X	X	X	
NANOMANIPULACIJE, VIZUALIZACIJE, BIOMARKERJI, ...	X	X	X			X
RAČUNALNIKI, OBLIKOVANJE, VIRTUALNA ORODJA IN IZDELKI		X	X			
NANOFLUIDI, KOLOIDI, OSEBNA NEGA						X
USMERJENO RAZVITI IZDELKI (NANO-BIO-IT-)			X			

Value chain stage	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nano-enabled products	\$145,291	\$223,785	\$336,062	\$519,425	\$762,204	\$1,081,025	\$1,480,928	\$1,962,950
Nanointermediates	\$18,353	\$28,839	\$45,592	\$75,712	\$120,206	\$206,823	\$322,691	\$498,023
Nanomaterials	\$812	\$1,074	\$1,309	\$1,540	\$1,798	\$2,098	\$2,462	\$2,916
Total	\$164,457	\$253,699	\$382,963	\$596,677	\$884,208	\$1,289,947	\$1,806,081	\$2,463,890

Source: Lux Research, Inc.
www.luxresearchinc.com

OVIRE

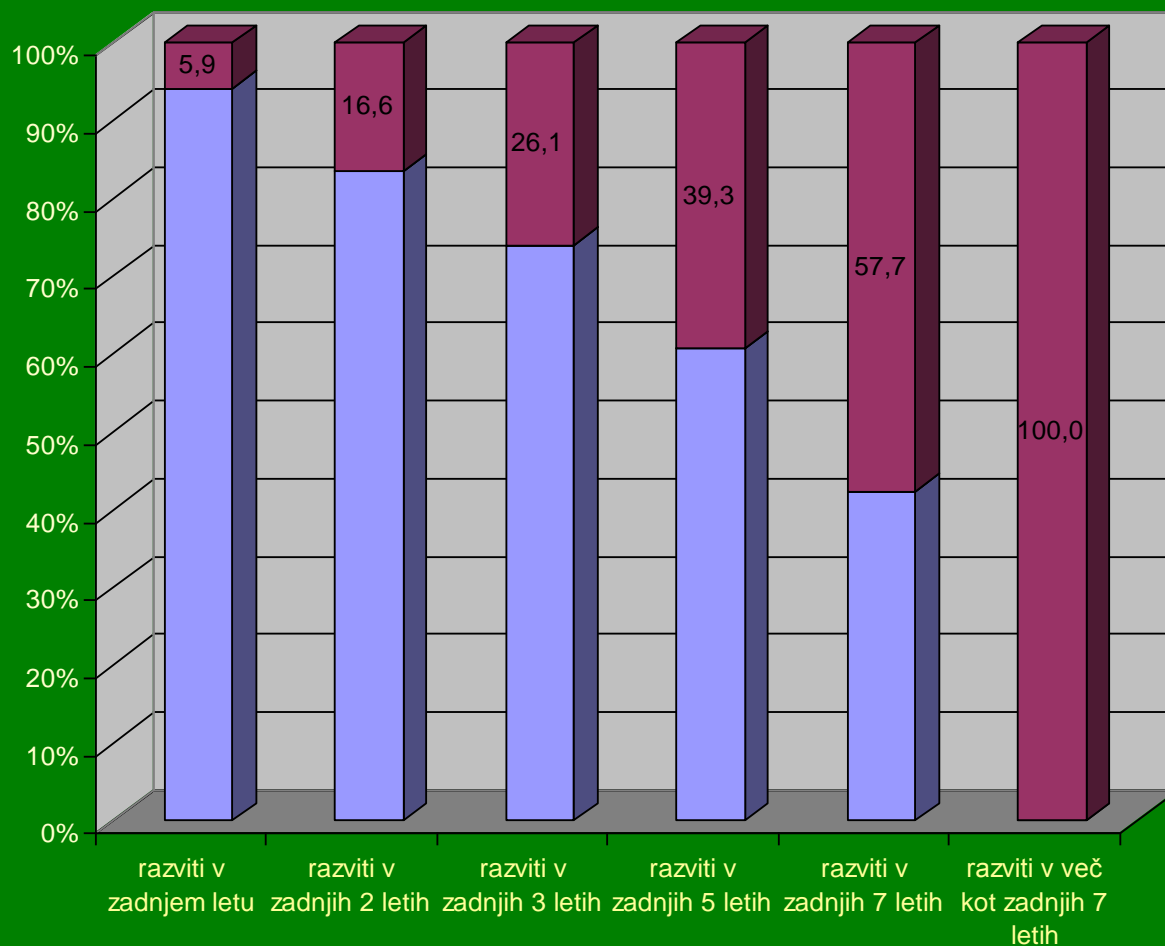
STRATEGIJE ZA PRESKAKOVANJE OVIR

<p>VISOKI STROŠKI IZDELAVE PROBLEMATIKA 'SCALE-UP' PRENOSOV POMANKANJE RAZVOJNIH ORODIJ IN MERILNIH TEHNIK</p>	<p>SODELOVANJE RAZLIČNIH R&D VERIG ZMANJŠANJE ALI KOMBINIRANJE PROCESOV NOVA OPREMA, TESTIRANJE NOVIH ORODIJ V OKVIRU R&D</p>
<p>DOLG ČAS PRENOSA NA TRŽIŠČE NEJASNE PRIDOBITVE ZA DRUŽBO</p>	<p>VLADNE SPODBUDE ZA PRIVATNE R&D INVESTICIJE POVEČATI ZAVEDANJE O PRILOŽNOSTIH IN MOŽNOSTIH USPEHA</p>
<p>PREMALO INVESTICIJSKEGA DENARJA</p>	<p>VLADNE SPODBUDE ZA PRED-APLIKACIJSKE RAZISKAVE MARKETINŠKO STIMULIRANJE KONČNIH UPORABNIKOV SPODBUJANJE ATRAKTIVNOSTI INVESTICIJ</p>
<p>PROBLEMI INTELEKTUALNE LASTNINE</p>	<p>NOVI POSLOVNI MODELI ZAKONODAJNE REFORME, IZOBRAŽEVANJE STROKOVNJAKOV USMERJATI PARTNERSTVA MED AKADEMSKIMI IN NACIONALNIMI LABORATORIJI</p>
<p>POMANKANJE LJUDI Z USTREZNIM ZNANJEM/ MULTIDISCIPLINARNI VIDIKI</p>	<p>DO-USPOSABLJANJE TEHNIČNEGA KADRA S PODROČIJ BAZIČNE ZNANOSTI, TESTIRANJA IN KVALITETE PROMOVIRANJE TEME MED ŠTUDENTI S CILJEM JIH ZAINTERESIRATI ZA ZNANOST IN INŽENIRSKO KARIERO</p>
<p>ZAKONODAJE IN VARNOST/OKOLJE IN TOKSIČNOST</p>	<p>OMOGOČATI TESTIRANJA IZDELKOV IN PRIDOBITEV DOVOLJENJ S STRANI AGENCIJ POVEČANJE SOFINANCIRANJA S STRANI VLADE ŠIROKA PUBLIKACIJA DOSEŽKOV URAVNOTEŽENA ZAKONODAJA IN PRAKTICIRANJE PREDPISOV</p>

Ali imajo podjetja v Sloveniji priložnost
za uvajanje nanotehnologije ?

Primer podjetja HELIOS DOMŽALE d.d.

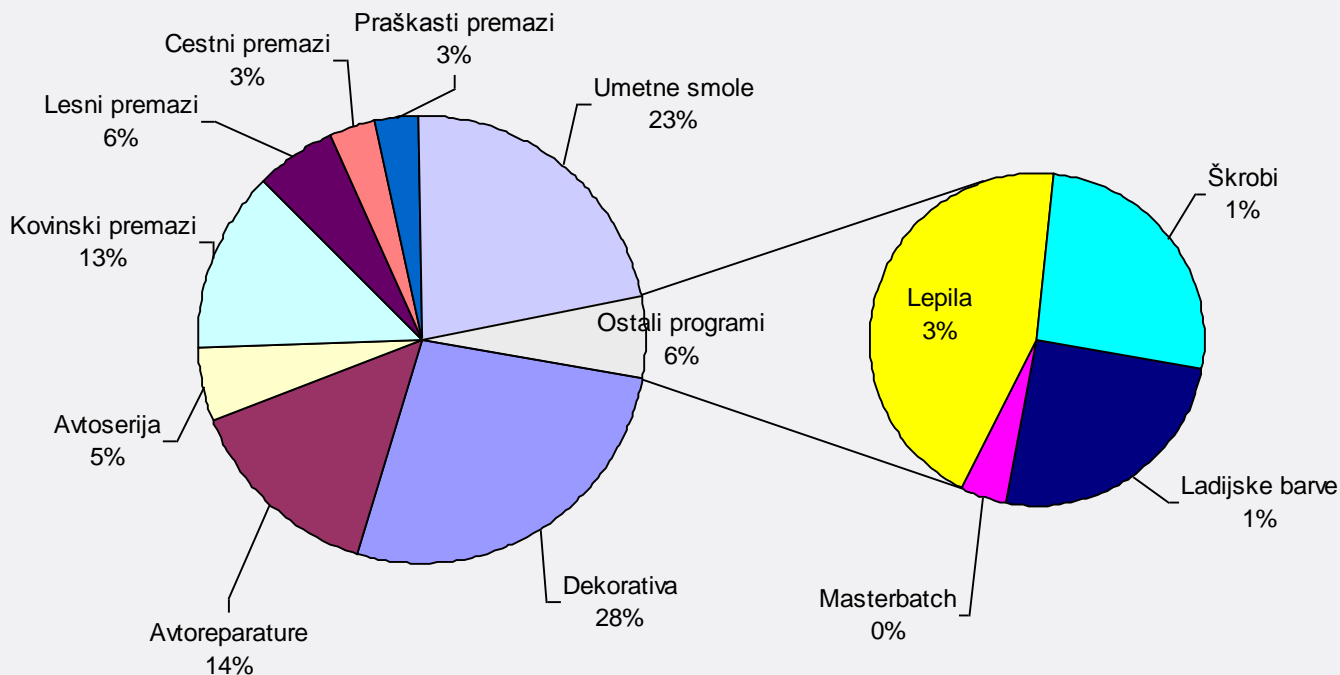
Delež v letnih prihodkih prodaje, ki so posledica
novo razvitih izdelkov

Razlogi za visoko razvojno intenzivnost:

1. Okoljska zakonodaja
2. Potrebe kupcev
3. Razvojni napredek na drugih področjih
4. Različni trgi – različne zahteve
5. Širok asortiman izdelkov za različne aplikacije
6. ...

STRUKTURA PRODAJE po prodajnih PROGRAMIH

OVIRE

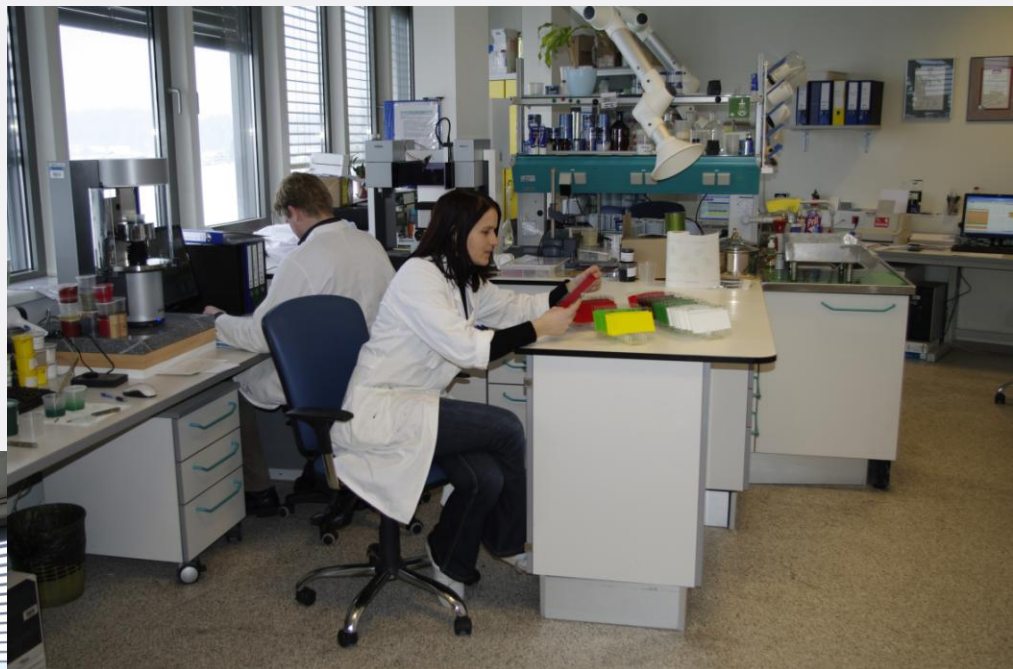
STRATEGIJE ZA PRESKAKOVANJE OVIR

<p>VISOKI STROŠKI IZDELAVE PROBLEMATIKA "SCALE-UP" PRENOSOV POMANKANJE RAZVOJNIH ORODIJ IN MERILNIH TEHNIK</p>	<p>Uporaba obstoječe lab. in ind. opreme, CO</p>
<p>DOLG ČAS PRENOSA NA TRŽIŠČE NEJASNE PRIDOBITVE ZA POTROŠNIKE IN DRUŽBO</p>	<p>Novi marketinški pristopi</p>
<p>PREMALO INVESTICIJSKEGA DENARJA</p>	<p>RIP in SRRP projekti</p>
<p>PROBLEMI INTELEKTUALNE LASTNINE</p>	<p>Podpisane pogodbe s partnerji</p>
<p>POMANKANJE LJUDI Z USTREZNIM ZNANJEM/ MULTIDISCIPLINARNI VIDIKI</p>	<p>MR-ji iz gospodarstva</p>
<p>ZAKONODAJE IN VARNOST/OKOLJE IN TOKSIČNOST</p>	<p>Spremljanje aktualne zakonodaje</p>

VISOKI STROŠKI IZDELAVE,
PROBLEMATIKA "SCALE-UP" PRENOSOV,
POMANKANJE RAZVOJNIH ORODIJ IN
MERILNIH TEHNIK

Uporaba obstoječe lab. in
ind. opreme, CO

Uporaba nanotehnologije v premazih

NANODELCI

Nano rutil TiO_2

Nano anatas TiO_2

Nano SiO_2 , nano Al_2O_3

Nano pigmenti, POS

FUNKCIJA

UV absorber

Katalizator organskih nečistoč

Odpornost na mehanske poškodbe

Visoka absorpcija toplote, hidrofobna površina

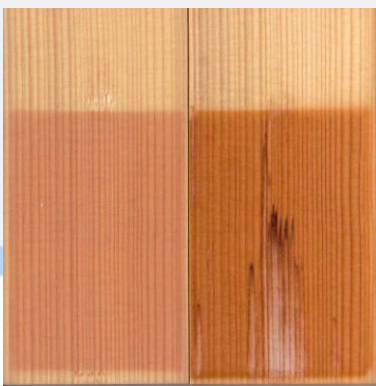
APLIKACIJA

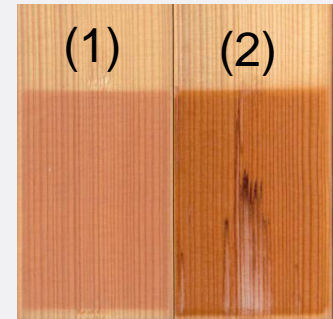
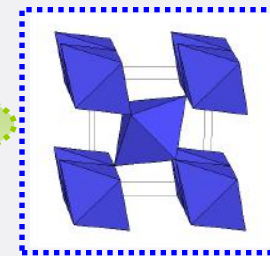
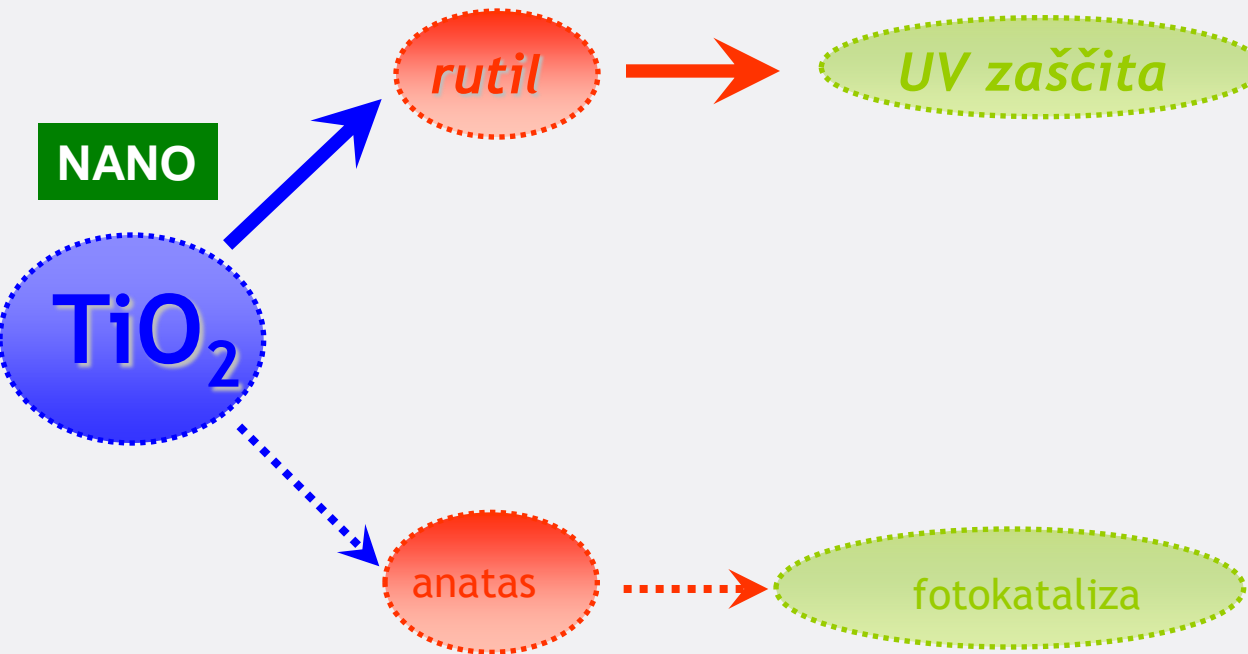
Lazure za zunanjo zaščito lesa

Fasade s fotokatalitsko funkcijo

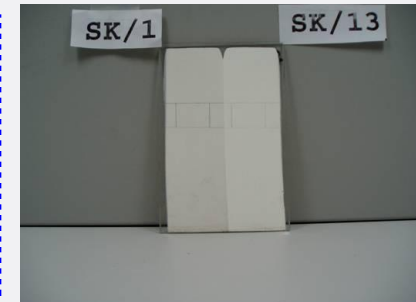
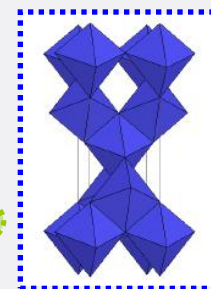
Avtomobilski premazi z visoko odpornostjo na razenje

Sončni kolektorji, fotovoltaika

Z (1) ali brez (2) UV zaščite.

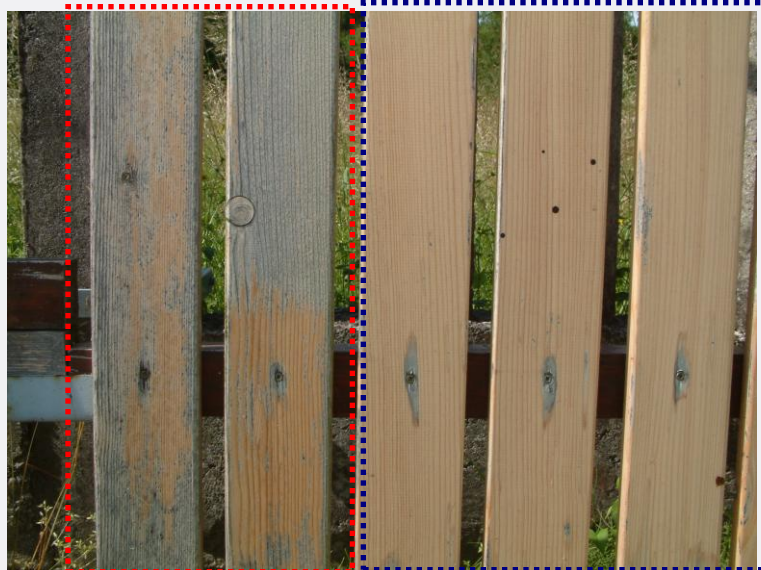
Fasada z (sk/1) ali brez (sk/13) fotokatalitskega delovanja.

Površine lesa so zunaj izpostavljene UV sevanju, ki vpliva na spremembo lastnosti :

- organskih pigmentov;
- polimerov
- organskih snovi v lesu.

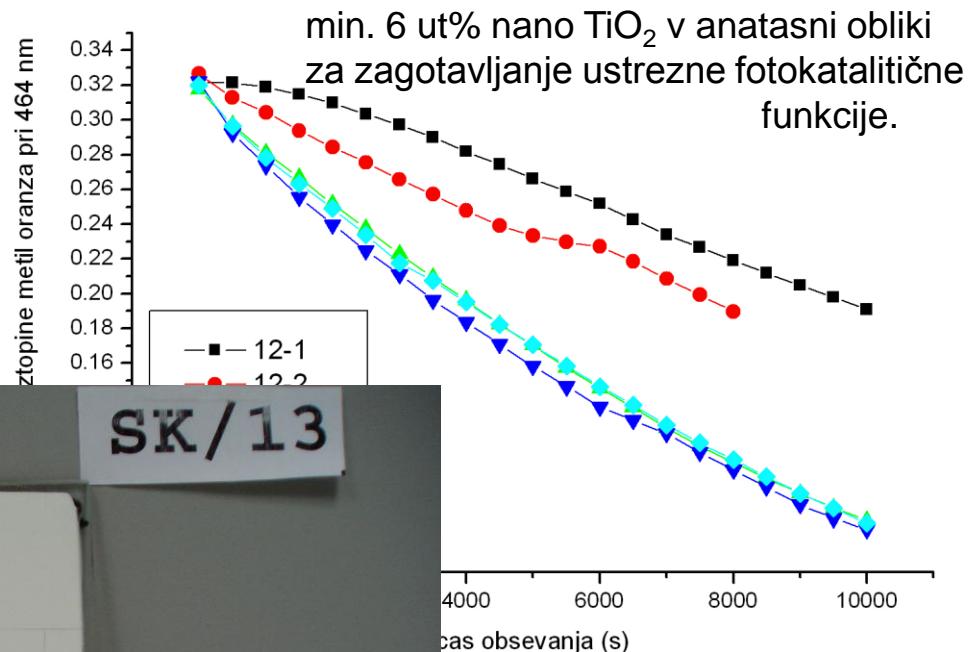
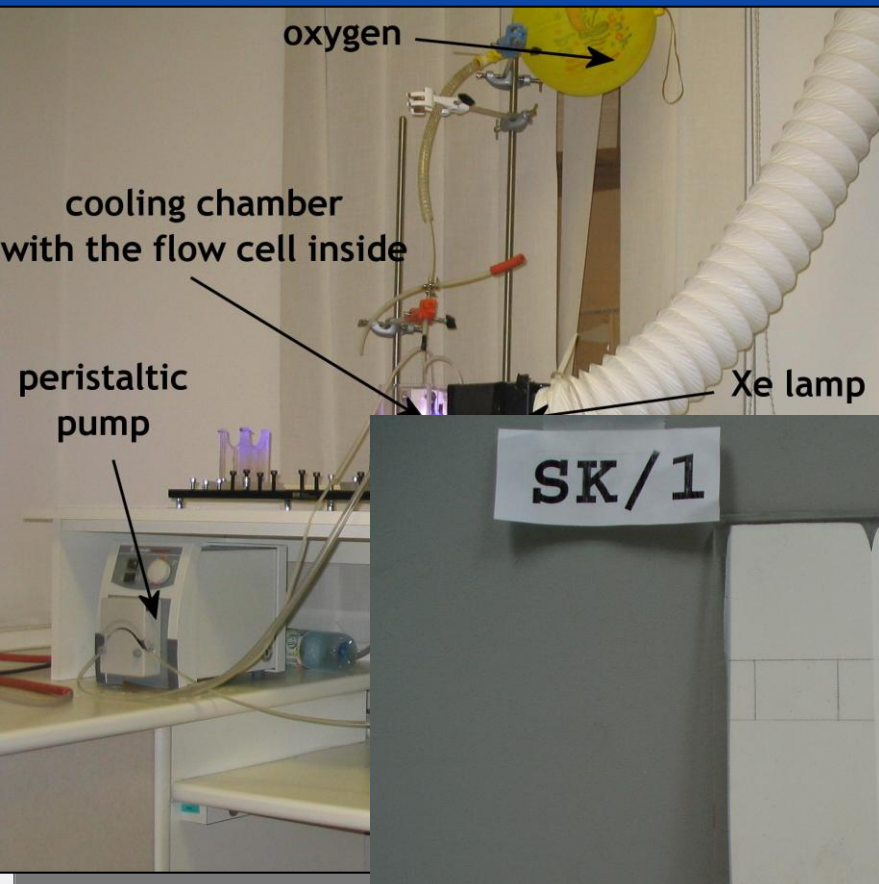
UV NEZAŠČITEN LAK UV ZAŠČITEN LAK S TiO_2
RUTILNIMI NANODELCI

NARAVNO STARANJE (24 mesecev)

POSPEŠENO STARANJE (2 meseca)
(UV komora)

RAZLIKA PO 6 MESECIH.

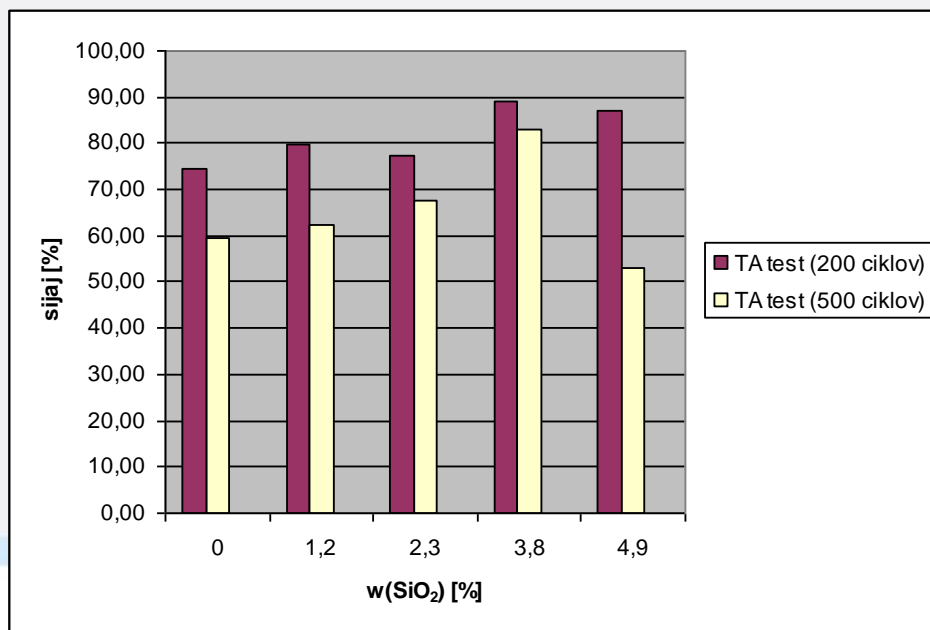
NANO

1. Izboljšane mehanske lastnosti
2. Povečana odpornost na razenje

Velikost in število raz po TA testu (a)
in po izpostavi na 60°C
– "reflow" efekt (b) z uporabo NANO SiO_2 .

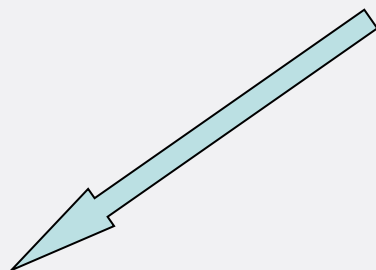

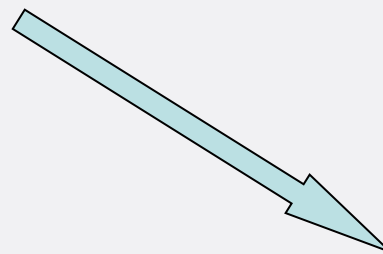
**VISOKI STROŠKI IZDELAVE
PROBLEMATIKA 'SCALE-UP' PRENOSOV
POMANKANJE RAZVOJNIH ORODIJ IN MERILNIH TEHNIK**

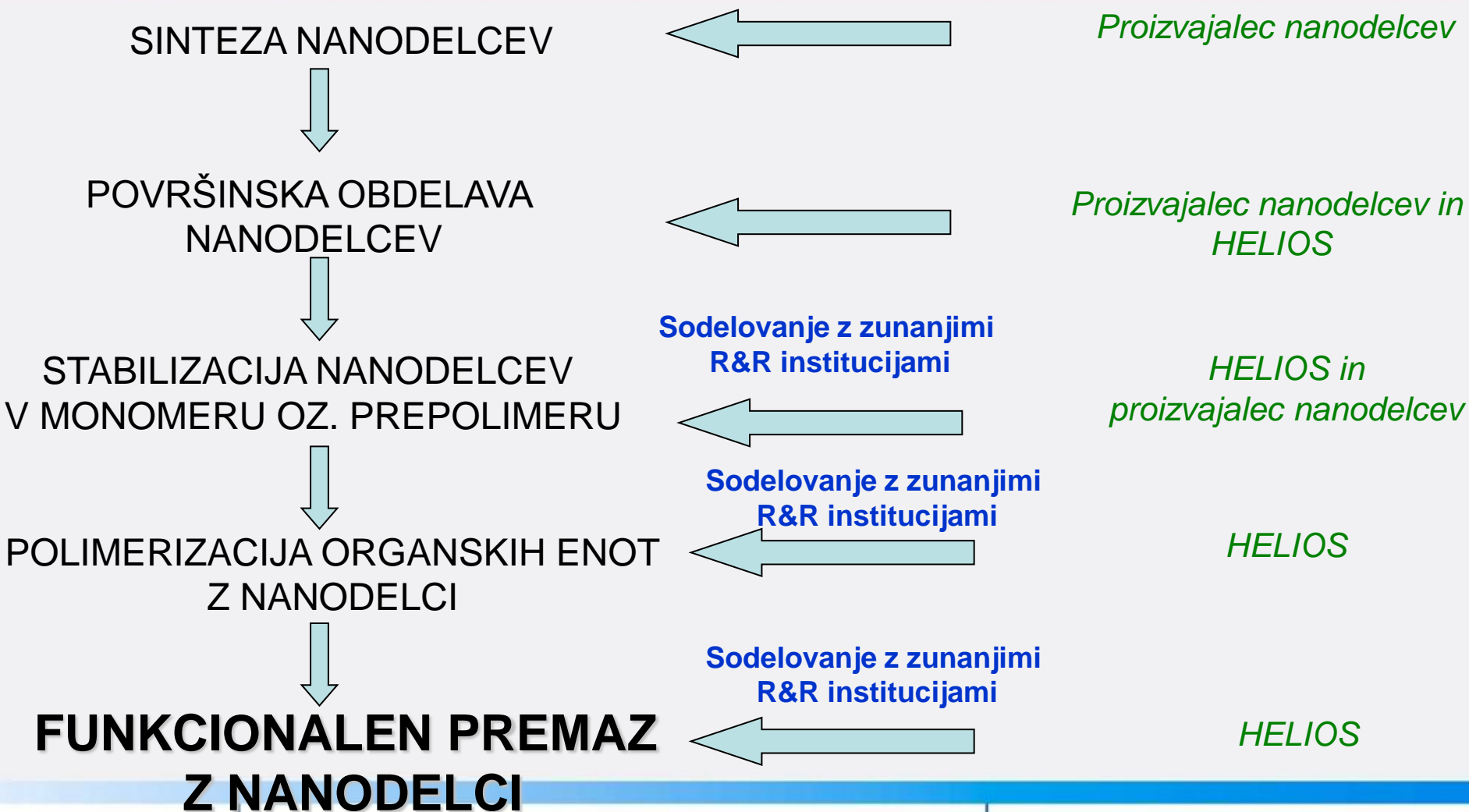
KAKO UČINKOVITO VGRADITI NANODELCE V PREMAZE ?

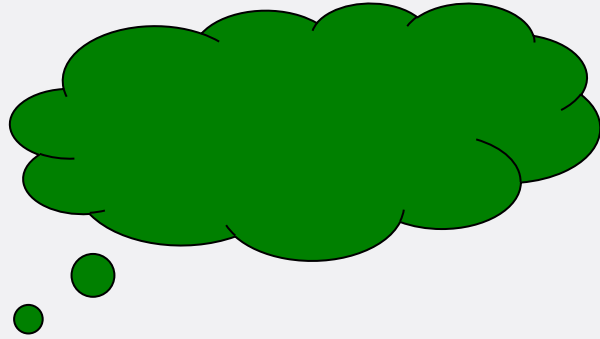
Vgradnja nanodelcev v fazi izdelave premaza.

Vgradnja nanodelcev v fazi polimerizacije kot gradnik kompozita – surovina za izdelavo premazov.

KAKO UČINKOVITO VGRADITI NANODELCE V PREMAZE ?

A large, green, irregular thought bubble with a black outline, connected to the question mark in the title by three smaller green circles of decreasing size.

1. SODELOVANJE Z DOBAVITELJI NANODELCEV
2. SODELOVANJE Z DOBAVITELJI OPREME
3. NOVE TEHNIKE MERJENJA
4. SODELOVANJE Z R&R INŠTITUCIJAMI

KAKO BI LAHKO POSPEŠILI UPORABO NANOTEHNOLOGIJE V PREMAZIH ?

- INTENZIVIRATI SODELOVANJE Z JAVNIMI IN ZASEBNIMI R&D ORGANIZACIJAMI
- POVEČATI MARKETINŠKE AKTIVNOSTI
- PODPORA NOVIM MOŽNOSTIM SPIN-OF PODJETIJ
- DODATNA PODPORA DO-USPOSABLJANJU KADROV

NANOTEHNOLOGIJA je priložnost za preboj med razvite države.

VENDAR PA Z VSAKIM NEIZKORIŠČENIM DNEM
DAJEMO PREDNOST KONKURENCI.

IZKORISTIMO PRILOŽNOST
in pretvorimo znanje v za potrošnika uporabne
izdelke z visoko dodano vrednostjo.

dr. Bogdan ZNOJ